

Hallituksen esitysluonnos laiksi terveydenhuoltolain 51 §:n muuttamisesta (digitaalinen hoidon tarpeen arvio)

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta. Myös muut kuin jakelussa olevat voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan tavoitteena on painopisteen siirto korjaavista palveluista kohti varhaisempaa tukea ja apua sekä ennaltaehkäisyä. Oikea-aikainen hoitoon ja palveluihin pääsy varmistetaan ja palveluihin syntyneitä jonoja puretaan. Sote-tietoja käytetään asiakkaiden palvelutarpeen ennakointiin ja varhaiseen puuttumiseen. Hallitusohjelman mukaan tietoa, teknologiaa ja digitaalisia palveluita hyödynnetään laajalaisesti palvelujen saatavuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi sekä henkilöstön työkuorman helpottamiseksi. Myös tekoälyn käyttö sosiaali- ja terveydenhuollossa mahdollistetaan perusoikeudet turvaten. Hallitusohjelmassa todetaan myös, että hallitus haluaa ratkaista hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden saatavuutta uhkaavan sote-henkilöstön vajeen. Tämä vaatii sekä lyhyen että pitkän aikavälin toimia. Vaikuttavimmat toimet linkittyvät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimivuuden parantamiseen siten, että palvelut porrastetaan ja palveluihin liittyvään henkilöstö-tarpeeseen vastataan tarkoituksenmukaisella tavalla. Samalla vahvistetaan ennaltaehkäisyä, digitaalisia palveluita, palveluohjausta ja mahdollisuuksia omahoitoon.

Terveydenhuoltolain 51 §:ssä säädetään nyt, että terveydenhuollon ammattihenkilö tekee arvion potilaan hoidon tarpeesta. Ammattihenkilöiltä kuluukin runsaasti aikaa arvioiden tekemiseen ja ehdotettu automaatio voisi vapauttaa aikaa potilaiden kohtaamiseen.

Tavoitteet

Ehdotettavan sääntelyn tavoitteena on mahdollistaa terveydenhuoltolain 51 §:ssä tarkoitetun hoidon tarpeen arvion tekeminen automaatiota käyttäen. Tämä tarkoittaisi sitä, että potilas voisi tehdä arvion digitaalisesti ja saada arvion perusteella ohjauksen hyvinvointialueen palveluihin tai itsehoito-ohjeita. Tavoitteena on nopeuttaa potilaan hoitoon pääsyä ja

vapauttaa terveydenhuollon ammattilaisten työaikaa hoitotyöhön. Potilaalla olisi aina oikeus ammattilaisen tekemään hoidon tarpeen arvioon.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/2774/2026.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi tai postitse osoitteeseen:

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto

Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/2774/2026. Kirjaamoon sähköpostitse toimitettava lausunto pyydetään lähettämään ensisijaisesti sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus STM011:00/2026). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan **viimeistään 15.6.2026**.

Valmistelijat

Neuvotteleva virkamies Outi Äyräs-Blumberg, etunimi.sukunimi@gov.fi, puh. 029 516 3260.
Lakimies Sini Huikuri, etunimi.sukunimi@gov.fi, puh. 029 516 3018.
Lausunnon antamiseen liittyvät tekniset kysymykset: Sini Tuovinen, assistentti,
STM, etunimi.sukunimi@gov.fi

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM011:00/2026>

Liitteet:

[HE luonnos terveydenhuoltolain 51 § digitaalinen hoidon tarpeen arvio.pdf](#)

[RP lagen om ändring av 51 § i hälso- och sjukvårdslagen \(digital bedömning av vårdbehovet\).pdf](#)

Jakelu:

Abilita
Ahvenanmaa
Apollonia
Apotti
CGI
Diarium
Duodecim
Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän keskusliitto
Ensi- ja turvakotien liitto
EskoSystems
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
ETENE
Fimea
Folkhälsan
Hammaslääkäriliitto
Hammaslääkäriliitto
Helsingin kaupunki
HUS
Hyvil
Hyvinvointiala HALI
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Kainuun hyvinvointialue
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Korkein hallinto-oikeus
Kuntaliitto
Kuntoutusryhtäjät
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutettu
Lupa- ja valvontavirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkäriliitto
Lääkäripalveluuyitykset LPY
Mannerheimin lastensuojeluliitto MLL ry
Mediconsult
Mehiläinen
NÄE ry
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Pihlajalinna
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Psykologiliitto
Psykoterapeuttiyhdistys PSYRY
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Saamelaiskäräjät
Sailab
Sairaanhoitajaliitto
Satakunnan hyvinvointialue
SITRA
Sosiaali- ja terveysministeriö
Soste
Suomen Erikoislääkäriyhdistys ry - SELY
Suomen Fysioterapeutit ry
Suomen Terveydenhoitajaliitto ry
Super
Talentia
Tehy
Teknolohiateollisuus
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Terveyssosiaalityö ry
Terveystalo
TietoEVERY
Tietosuojavaltuutettu
Toimintaterapeuttiliitto
Työ- ja elinkeinoministeriö
UNA
Valli ry
Valtakunnallinen vammaisneuvosto

Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vanhustyön keskusliitto
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Lausunnonantajan taustatiedot

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

- ☐ Ministeriö
- ☐ Valvontaviranomainen
- ☐ Hyvinvointialue, Helsingin kaupunki, HUS-yhtymä
- ☐ Muu julkinen toimija
- ☐ Ammatillinen järjestö tai edunvalvoja
- ☐ Muu järjestö tai yhdistys
- ☐ Yritys
- ☐ Yksityishenkilö
- ☐ Muu

Pidättekö kannatettavana, että esityksessä ehdotetulla tavalla potilas voisi tehdä hoidon tarpeen arvion digitaalisesti ja siinä voitaisiin hyödyntää automaatiota?

Vastaus

- ☐ Kyllä, kommenttinne:
- ☐ Ei, kommenttinne:

Pidättekö kannatettavana, että esityksessä ehdotetulla tavalla digitaalisen hoidon tarpeen arvion tekemisessä voitaisiin hyödyntää tekoälyä?

Vastaus

- ☐ Kyllä, kommenttinne:
- ☐ Ei, kommenttinne:

Katsotteko, että potilaan oikeudet on esityksessä huomioitu oikealla tavalla?

Vastaus

- ☐ Kyllä, kommenttinne:
- ☐ Ei, kommenttinne:

Katsotteko, että virkavastuun kohdentuminen on esityksessä huomioitu oikealla tavalla?

Vastaus

- Kyllä, kommenttinne
- Ei, kommenttinne

Kysymys hyvinvointialueille: missä aikataulussa esityksessä tarkoitetun digitaalisen hoidon tarpeen arvion käyttöönotto olisi mahdollista?

Kirjoita tähän:

Katsotteko, että jatkossa hoidon tarpeen arvion tekemiseen käytettävä järjestelmä tulisi toteuttaa kansallisesti (esityksessä todettu malli A tai B)?

Vastaus

- Kyllä, kommenttinne:
- Ei, kommenttinne:

Huomioiko esitys mielestänne riittävästi teknologiaa kehittävien yritysten näkökulman?

Vastaus

- Kyllä, kommenttinne:
- Ei, kommenttinne:

Muut kommenttinne esityksestä:

Kirjoita tähän:

Saario Minna
Sosiaali- ja terveysministeriö

Äyräs-Blumberg Outi
Sosiaali- ja terveysministeriö